

вплине на розвиток бізнес-середовища в регіонах України. Як варіант, необхідно розглянути розвиток спільного інвестування, в тому числі ІСІ на прикладі ЄС. Їх існує 3 види: статутні ІСІ(корпоративні фонди), довірчі (трастові фонди), контрактні (договірні) фонди. Як зазначає С.В. Глібко, поширення цих видів слід пов'язувати з системами права в різних країнах. Як наслідок, існує суттєва різниця в правових формах взаємовідносин учасників інвестиційного процесу. Так, проблеми з реалізацією відповідного механізму колективного інвестування призводять до удосконалення законодавства ЄС, що виявляється в появі нових вимог існуючих форм колективного інвестування. Як визначено в плані заходів з імплементації Угоди України-ЄС, до 2020 року Україна зобов'язана імплементувати положення Директиви, яка регулює діяльність підприємств колективного інвестування, в яких обертаються цінні папери (UCITS V). Так звані публічні фонди. Окрім пакету UCITS, повинні бути імплементовані ще близько 40 законодавчих актів ЄС, які прямо або побічно стосуються діяльності інститутів спільного інвестування. Але базовими для ІСІ є UCITS і AFIMD (менеджмент альтернативних інвестиційних фондів).

4. Отримання кредитів. Важливим є положення цієї Угоди про забезпечення руху капіталу, пов'язаного з наданням кредитів, які стосуються торговельних операцій, або з наданням послуг, в яких бере участь резидент однієї зі сторін, а також капіталу, пов'язаного з портфельними інвестиціями і фінансовими позиками та кредитами інвесторів іншої сторони. За допомогою цього в Україні у суб'єктів підприємницької діяльності розширяться можливості для отримання кредитів.

5. Створення умов для поліпшення технічного та технологічного стану вітчизняних підприємств. Це можливо як за рахунок прямих іноземних інвестицій з країн ЄС, так і спрощення доступу до якісної імпортової техніки та устаткування.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій з країн-членів Європейського Союзу станом на 01.04.2015 склав 38 966,3 млн дол. США, що становить 79,3 % від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, здійснених країнами світу в українську економіку. Так,

основними країнами-інвесторами є: Кіпр, Німеччина, Нідерланди та Австрія. Вони є не лише найбільшими інвесторами серед країн ЄС, але входять і до десяти країн світу, що здійснюють найбільші за обсягами інвестиції в Україну.

Одним з основних форматів інвестиційного співробітництва між Україною та ЄС є взаємодія з Європейським інвестиційним банком. Пріоритетними сферами кредитної діяльності ЄІБ в Україні є модернізація транспортної та енергетичної інфраструктури, підвищення рівня енергоефективності економіки України, зміцнення рівня захисту навколишнього середовища, реформування системи освіти, а також кредитна підтримка приватного ділового сектору України.

Отже, основним завданням для нашої держави на сучасному етапі розвитку є створення сприятливого інвестиційного клімату для вітчизняних та іноземних інвесторів, а це неможливо без державного втручання. Так, інвесторів відлякує високий рівень корупції, недовіра до судової системи, нестабільність національної валюти, монополізація ринків. На мою думку, необхідно створити систему державного регулювання інвестиційними процесами. Ця система повинна володіти необхідною інформацією про підприємства і проекти, які потребують інвестицій, про інвесторів, забезпечувати співпрацю інвестиційних фондів.

Пляка А. О.,

студентка 4 курсу 19 групи

Інституту прокуратури та кримінальної юстиції

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТОВАРНИХ БІРЖ В УКРАЇНІ

Товарні біржі пройшли тривалий шлях розвитку, і в сучасному світі вони виконують цілий ряд функцій, основними з яких є ціноутворення, страхування ризиків та інформаційне забезпечення. Відповідно до Закону України «Про товарну біржу» товарна біржа є

організацією, що об'єднує юридичних і фізичних осіб, які здійснюють виробничу і комерційну діяльність, і має за мету надання послуг в укладенні біржових угод, виявлення товарних цін, попиту і пропозицій на товари, вивчення, упорядкування, полегшення товарообігу і пов'язаних з ним торговельних операцій [1].

Що стосується Господарського кодексу України, то його прийняття сприяло формуванню основи для забезпечення ефективної діяльності товарних бірж. Положення Господарського кодексу України в частині першій ст. 279 визначає товарну біржу як особливий суб'єкт господарювання, який надає послуги в укладенні біржових угод, виявленні попиту і пропозицій на товари, товарних цін, вивчає, впорядковує товарообіг і сприяє пов'язаним з ним торговельним операціям [2].

Сьогодні діяльність товарних бірж характеризується активізацією торгівлі та чітко вираженою тенденцією до зростання зацікавленості учасників ринку до біржового обслуговування при укладенні договорів купівлі-продажу біржової продукції. Незважаючи на те, що в Україні прийнято низку нормативних актів, покликаних врегулювати відносини у сфері реалізації біржової продукції через біржовий ринок, проблеми правового регулювання діяльності товарних бірж всебічно не проаналізовані, цілий ряд питань залишаються незкритими чи спірними.

В аспекті вдосконалення ефективності функціонування всієї біржової системи, слід зауважити на необхідності вдосконалення основного нормативно-правового акту у цій сфері, а саме Закон України «Про товарну біржу». На жаль, рівень правового регулювання, представлений у даному законі не відповідає реаліям сьогодення. І навіть, якщо враховувати факт неодноразового внесення змін до даного акта, у будь-якому разі наявність концептуальних недоліків, що йому притаманні, не дозволяє констатувати про належне регулювання даних суспільних відносин.

Перше, що привертає увагу – це значна кількість норм бланкетного характеру. Друге, у багатьох статтях містяться норми, які посилаються на інший правовий акт чи певний правовий механізм врегулювання відносин. [3, с. 127–128].

Окреме питання постає при визначенні організаційно-правової форми, в якій може створюватися товарна біржа, адже від цього багато в чому залежить як ефективність її утворення, функціонування, управління, адміністративно-правового регулювання, відповідальності, а також ліквідації. Положення ст. 278 ГК України вказують, що товарна біржа є господарською організацією. Більш детального регулювання в Кодексі не встановлено. Отже, можна зробити висновок, що створення біржі можливе у будь-якій формі, передбаченій законом. Саме тому, постає проблема щодо більш чіткого визначення організаційно-правової форми, в якій має існувати товарна біржа для здійснення максимально ефективного впливу на розвиток відносин суб'єктів господарювання, а також для забезпечення відсутності зловживань з боку її учасників.

Аналіз норм ЦК України та ГК України дозволяє зробити висновок, що близькою для товарної біржі є форма непідприємницького товариства. Відповідно до статей 83, 85 ЦК України, непідприємницьким товариством є організація, створена шляхом об'єднання осіб, які мають право участі у цьому товаристві, та яка не має на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасниками. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про товарну біржу», вона не займається комерційним посередництвом та не має на меті одержання прибутку. Слід зазначити, що лише чітке законодавче встановлення організаційно-правової форми, в якій повинна функціонувати товарна біржа, допоможе врегулювати значну кількість спорів та неузгодженостей, що виникають у процесі функціонування цього біржового інституту.

Суттєвою особливістю біржових інститутів нашої країни є специфіка біржових угод. Ця специфіка виявляється в наступному. По-перше, хоча в більшості правил біржової торгівлі, прийнятих біржами, даються всі види угод, основним їх типом є угоди на реальний товар з негайною поставкою і сплатою. У той же час форвардний і ф'ючерсний ринки, які є переважаючими в світовій біржовій практиці, перебувають у процесі зростання. Однак якщо для становлення довірливої торгівлі зараз потрібно в основному впевненість у завтрашньому дні, то для створення ф'ючерсного ринку необхідні

більш глибокі якісні зміни, зокрема стандартизація біржових контрактів, формування надійного механізму, що гарантує виконання операцій, розвиток сфери оптової торгівлі. По-друге, сама біржова торгівля організована за принципами не біржі як такої, а швидше аукціону. Не випадково в правилах багатьох бірж присутній регламент проведення біржового аукціону. Частіше за все торгівля в залі біржі більше схожа на аукціон, ніж на біржове котирування [4, с. 219].

Останні роки в українській та міжнародній практиці все більш стали проявлятися тенденція переведення біржової торгівлі в електронний простір. Сучасні біржі стали центром віртуальної торгівлі, коли особиста присутність операторів у біржовому залі не потрібна, вони можуть здійснювати торгівлю прямо зі свого будинку або офісу. При цьому всі заходи щодо регламентації біржової торгівлі здійснюються в автоматичному режимі.

Головна перевага електронної біржі – це можливості проведення торгових операцій у будь-який час доби. У брокерів з'являється можливість торгувати у ті години, коли звичайна біржа закрита, тобто це потенційний додатковий прибуток для брокерських компаній. По-друге, брокери одержують максимальний доступ на ринки. Для брокера дуже вигідно те, що йому необов'язково увесь час особисто бути присутнім на торгах, а можна знаходитися практично в будь-якій точці земної кулі. Додатковими перевагами електронних бірж є більш низькі операційні витрати, висока швидкість здійснення операцій та проведення розрахунків на основі використання сучасних засобів зв'язку та електронної обробки даних, зниження витрат, пов'язаних з організацією та проведенням торгів, і як наслідок – зниження членських та комісійних зборів, що стягуються з учасників торгів [5, с. 19].

Отже, біржова діяльність є провідною ланкою ринкової економіки і виступає складним механізмом, який чутливо реагує на всі соціально-економічні, політичні процеси, що відбуваються в країні. З огляду на це, важливим і необхідним є удосконалення механізму правового регулювання відносин, що виникають у сфері біржової торгівлі, яка потребує широкого спектра знань, розуміння глибоких економіко-правових закономірностей змісту біржової діяльності.

У той же час в українській та міжнародній практиці все більше стали проявлятися тенденції переведення біржової торгівлі в електронний простір. Комп'ютеризація біржової діяльності означає ліквідацію кордонів між біржею і рештою оптових ринків, що дозволяє всім бажаючим брати участь у біржовій торгівлі через комп'ютерну систему, а найголовніше – забезпечує шлях до створення єдиного ринкового середовища.

Література:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Закон України «Про товарну біржу» від 10.12.1991 № 1956-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1956-12>.
3. Берлач А. І. Біржове право України : навч. посіб. / Університет. Київ : Україна. 2008. 316 с.
4. Саблук П. Т. Товарні біржі в Україні: аналіз діяльності, законодавче поле, перспективи розвитку : навч. посіб. / Ін-т аграрної економіки УААН. Київ, 2010. 427 с.
5. Циганов О. Р. Закордонний досвід державного регулювання діяльності товарних бірж та напрями його використання в Україні. *Менеджер*. 2007. № 4(30).

Семенова М. В.

*к. ю. н., директор, керуючий партнер
ПП «Юридична фірма «Семенова и Партнери»*

ОКРЕМІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ЕВРОІНТЕГРАЦІЇ

Туризм стає сьогодні однією з пріоритетних сфер у світовій економіці, що спричиняє як розвиток окремих галузей, так і соціально-економічне піднесення цілих країн. Він дозволяє без особливих витрат держави розвивати малий і середній бізнес, створювати нові робочі місця, залучати кошти й інвестиції, розвивати інфраструктуру.